

Добринѣ. Зк. 76. Макарь да замръкна, той са запъти къмъ бостани-
тъ. *ib.* 139.

Заради *предлогъ* ради, по: Господъ ангели проводи зарадъ безгрѣш-
ни душици. *Д.* 15, 15—16. „Ойти лудо младо, 'се заради тебе“. *М.*
390. Иванца му катрянѣнъ донела та остави и вечера-на заради него.
Ч. 257. Грижи-тъ зарадъ мѣжъ-тъ ся отхвърлять на вторый планъ.
Л. Д. 1871 *р.* 187. Заради това или заради друго нѣщо (*по этому*
или по другому случаю). *Р.* 2.

Зарадвамъ *гл. св.* порадуя: Да зарад'вашъ душѣ-тъ му и да
испълнишь воли-тъ му. *Р.* 57. Зарадовай и утѣши дни-тъ ми на край
животъ (*Утѣши и упокой конечные дни мои!*). *Р.* 131. **Зарадвамъ**
са обрадуюсь: Зарадва ся Гергювица Плесня рѣцѣ засмѣла ся ѿ. *Д.*
40, 25—26. Сѣ зарадвѣ краля Шишманина. *М.* 57. Неда сѣ зарад-
вала. *М.* 160. Майка ѿ ще са зарадва. *Д.* 15, 43. Азъ бѣхъ толкова
много зарадванъ и веселъ, що-то не виждахъ що става около мене.
Л. Д. 1875 *р.* 134. Той много ся зарадвалъ като узналъ. *ib.* *р.* 149.

Зараза *с. ж.* зараза, мѣзмъ: Заразы-ты (мѣзмы-ты) непрѣстано
ся испарявать отъ болника. *Л. Д.* 1871 *р.* 141.

Зарана *нар. рано:* Гюргѣце залумъ душице! Зарана вечера гот-
ви, Зарана предъ говеда-та, Че ке зарана да дойда. *В.* 83.

Заранъ *с. ж.* утро: Заранъ-та е прекрасна, искамъ да излѣза
на расходъ. *З. Г.* 9. А на другѣ-тъ заранъ. (*Но на другое утро*).
Р. 61. А друзи-ти постви дни ся дръжатъ отъ заранъ-тъ до вечеръ-тъ.
Л. Д. 1869 *р.* 7. Поща за Измитъ тръгва всякъ заранъ. *Л. Д.* 1869 *р.*
47. Куга е было заран-та,—Стоянъ бѣ младо питропче, А той въ чер-
кова не е утишьлъ. *Ч.* 291. *Какъ нарѣчѣ заранъ значитъ* 1) рано ут-
ромъ, на зарѣ: Младост ѿ либе като росица, Заран ѿ има, денъ ѿ
нема. *Д.* 67, 9—10. 2) завтра: Мари Стояне гдию! Заранъ ще те обе-
сѣятъ. *Д.* 29, 14—15. Снощи мама Янка била згодила И зарана люто
келела. *Д.* 57, 1—2. Днесъ бахъ, заранъ тахъ. Сир. Днесъ бѣше, а утрѣ
ахъ! *Ч.* 152. 3) рано: Сонце, мило сонце, синокъ заранъ зайде, Синокъ
заранъ зайде, сега си сѣ забави! *М.* 231. **Заранъ рано** рано утромъ:
Да ги приучать (дѣца-та) да стоятъ заранъ рано. *Л. Д.* 1873 *р.* 143. Въ
Филибе му е обяд-а, На Едрене му вечера, Заранъ *по* рано вовъ Стам-
бола. *М.* 112. Заранъ щеме рано на пѣтъ да идеме Презъ гора-та
въ село мома да годиме. *М.* 328. **Отъ зарана** съ утра: Кѣдъ си
била Дено Денке ле Дено Денке ле от зарана? *Д.* 63, 1—2. **Заранъ-вечеръ**
утромъ и вечеромъ: Учителъ-тъ прѣговаря уроцы-ты си за-
ранъ вечеръ въ кръчмѣ-тъ. *Л. Д.* 1870 *р.* 201.